REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner., Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVII.

„GAZETA“ iese în fie-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe şese lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-riĭ de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor. Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 289. **Braşov, Vinerĭ 31 Decemvrie** **1904.**

NOU ABONAMENT
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI“.
Cu 1 Ianuarie st. v. 1905
se deschide nou abonament, la care invităm pe toţĭ amicii şi sprijinitoriĭ fóieĭ nóstre.
Preţul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coróne, pe şése lunĭ 12 corone, pe treĭ lunĭ 6 corone, pe o lună 2 corone.
Pentru România şi străinătate: Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ, pe o lună fr. 3.50.
Abonarea se póte face maĭ uşor prin mandate poştale.
ADMINISTRAŢIUNEA.

Tisza şi reforma electorală.

(*st.*) Am publicat erĭ nisce date statistice culese de foile unguresci asupra numĕruluĭ alegĕtorilor în comitatele din Ardeal (afară de oraşe).

Pentru ori-ce om cugetător, a trebuit sĕ fie frapantă disproporţia colosală între numĕrul locuitorilor contribuabilĭ şi între ceĭ ce sunt înzestraţĭ cu dreptul de a şi da votul, ca sĕ trimită representanţĭ în corpul legislativ al ţĕriĭ.

Óre-cine trebue sĕ se întrebe cu mirare, de ce în cercul electoral al Huedinuluĭ şi în al Becleanuluĭ amêndouĕ cercurĭ locuite aprópe esclusiv de Românĭ, abia câte 84 de comune au dreptul de a trimite un representant? Şi de ce în comunele acestea nu se vin în termin mediu de cât 11—12 alegĕtorĭ, pe când sciut este, că în părţile acelea nu se prea găsesce comună, care sĕ numere maĭ puţin de 100 de fumurĭ? De ce maĭ departe în cercul Dobreĭ numĕrul comunelor este de 85 şi în termin mediu nu se vine pe comună de cât 6—7 alegĕtorĭ? De ce în sfîrşit în Ciuc cercurile electorale sunt compuse din 12—18 comune?

Este evident, că legea electorală în vigóre nu ţine cont de postulatul timpuluĭ şi este evident, că un parlament compus din representanţĭ aleşĭ în asemenea condiţiunĭ, nu póte sĕ fie espresiunea fidelă a totalităţiĭ cetăţenilor, carĭ contribue cu sudorĭ şi sânge la susţinerea statuluĭ.

Restricţiunile învechite impuse de actuala lege electorală formézá decĭ un gravamen permanent al tuturor acelora, carĭ se simt năpăstuiţĭ, findcă glasul lor nu este ascultat. Şi gravamenul acesta a fost formulat înainte cu un sfert de secol în programul partiduluĭ naţional român, în care s'a stabilit ca punct deosebit a se reclama votul universal.

In timpul din urmă s'au pronunţat în cestiunea acésta şi partidele opoziţionale maghiare şi se scie că în pactul încheiat între Tisza şi între koşutişti, când cu încetarea obstrucţieĭ, pe lângă promisiunea reformeĭ instrucţieĭ primare în sens maghiarisator, ministrul preşedinte s'a legat faţă de Kossuth şi cu promisiunea reformeĭ electorale.

Prima promisiune s'a concretisat în proiectul luĭ Berzeviczy, a doua a cădut în baltă.

Ministrul preşedinte Tisza în discursul electoral rostit dilele acestea în faţa cetăţenilor din „cercul istoric al luĭ Deak“, vorbind despre diferitele teme ce se agită de oposiţie, s'a pronunţat şi în cestiunea reformeĭ electorale.

Se va face şi acésta — a dis Tisza — şi se va face fără îndoiélă înmulţindu-se numĕrul alegĕtorilor, dér speranţe marĭ sĕ nu-şĭ facă nimenea! In special despre sufragiul universal nicĭ sĕ viseze cine-va. Aceia, carĭ formulézá postulatul votuluĭ universal — dice Tisza — sunt „nisce utopiştĭ şi visionarĭ, carĭ n'au ce căuta în viéţa practică, orĭ sunt nisce aţîţătorĭ fără suflet, carĭ habar n'au de interesele cele marĭ ale naţiuneĭ maghiare şi carĭ ar vedé cu drag cum se prăbuşesce statul maghiar naţional.. orĭ în sfîrşit sunt individĭ, carĭ se jócă cu focul, avênd încredere în pompierĭ“.

La cuvintele acestea reproduse textual, reporteriĭ foilor maghiare au adnotat în parantes: „Ilaritate îndelungată şi sgomotósă. Aprobărĭ. Eljenurĭ şi aplause“.

Am socoti însĕ că cestiunea acésta nu e de loc hazlie, pentru-ca sĕ provóce ilaritatea auditorilor.

Cestiunea votuluĭ universal, séu cel puţin a lărgireĭ dreptuluĭ electoral pentru ca sĕ corespundă mĕsureĭ jertfelor aduse de cetăţenĭ — este o cestiune fórte seriósă pe care unuĭ bărbat de stat, cum se laudă a fi Tisza, nu i e permis a o trata aşa uşor.

Adevĕraţĭ utopiştĭ şi visionarĭ sunt aceia, carĭ călăresc fie dĭ cu sóre séu cercul noros pe ideia statuluĭ naţional maghiar, şi orbiţĭ de acéstă idee sĕvîrşesc o nedreptate strigătóre faţă cu milióne de cetăţenĭ pe carĭ îĭ esclud de la vot.

Parlamentul numaĭ atuncĭ va fi adevĕrata espresiune a poporaţiuniĭ statuluĭ când cetăţeniĭ vor fi admişĭ a se pronunţa la alegerĭ în mĕsura sarcinilor, carĭ cu atâta dărnicie li-se pun în spinare.

Braşov, 30 Decemvrie v.

Grecii şi Românii din Macedonia. Din Constantinopol se telegrafiază cu data de erĭ următórele: Comunitatea grecéscă şi metropolitul grec din Monastir au adresat patriarhatuluĭ o depeşă, prin care protestézá contra faptuluĭ, că autorităţile locale au promis preotuluĭ Theodoru de a oficia în dilele de Crăciun sf. liturgie în capela românéscă. In urma aceste telegrame, patriarchul a convocat în şedinţa estraordinară membriĭ sinoduluĭ.

Din Rusia. Se anunţă din Petersburg, că Ţarul a primit dimisia ministruluĭ de interne, principele *Sviatopolsk-Mirski*. Urmaşul luĭ va fi *Witte*. Cu acéstă ocasiune s'au primit şi alte dimisiunĭ. Aşa a dimisionat *Muraviev*, ministrul de justiţie, care va trece la Roma ca ambasador. A maĭ dimisionat şi marele duce *Sergiu* din postul de guvernator al Moscveĭ. Se svonesce, că Witte ar fi decis a pune în esecutare imediat reformele anunţate în ucazul Ţaruluĭ, însĕ este adversar al constituţieĭ şi al orĭ ce fel de adunare cu caracter legislativ.

Concentraţia activistă în Sibiiu.

(De la raportorul nostru.)

Comisiunea de 40.

Comisiunea de 40 alésă la propunerea luĭ A. Vlad, şi-a început lucrările imediat după închiderea primeĭ şedinţe dinainte de amiadĭ. Comisiunea avea sĕ desbată şi sĕ stabilésca textul proiectuluĭ de resoluţiune, cu care sĕ vină apoĭ în plenul şedinţeĭ de după amédĭ şi sĕ-l presente adunăriĭ spre primire.

Cel maĭ dificil punct din proiectul comisiuniĭ era acela privitor la programul naţional din 1881. Asupra acestuĭ punct s'a şi încins o discuţie destul de viuă, dér a învins în fine părerea, că programul de la 1881 trebue sĕ fie lăsat deocamdată neatins. Pe cât am putut afla, pentru revisuirea programuluĭ au pledat maĭ ales Dr. Vlad şi Dr. Vaida-Voevod. S'a admis însĕ în comisiune necesitatea uneĭ eventuale revisuirĭ.

O altă cestiune însemnată ce s'a desbătut în sînul comisiuniĭ a fost aceea privitóre la tactica de luptă: *activitate*, orĭ *pasivitate*? Majoritatea comisiuniĭ a fost pentru activitate. Contra activităţiĭ au luat cuvêntul d-niĭ Dr. Eugen Pătăceanu şi Dr. Liviu Lemenyi.

Dr. Eug. *Pătăceanu* spuse, că înainte de ce s'ar primi acest punct din proiect, trebue sĕ se mediteze şi cumpănéscă serios asupra luĭ. Pasivitatea îşĭ are meritele eĭ necontestate. Câtă vreme am fost în resistenţă pasivă, Româniĭ din Transilvania, Bănat şi Ţéra ungurescă şi-au păstrat solidaritatea naţională în luptă faţă cu adversariĭ. Sub pasivitate nu numaĭ n'a crescut, ci s'a redus numĕrul renegaţilor. Ne-am creat o mulţime de instituţiunĭ culturale, reuniunĭ, asociaţiunĭ şi institute de credit. Prin pasivitate s'a ridicat un zid puternic între noĭ şi adversariĭ noştri naţionalĭ, am rupt'o aşa dicênd cu puternicii dileĭ şi am rĕmas în casa şi la vatra nóstră. In pasivitate s'a cristalisat societatea nóstră românéscă, s'a ocrotit în contra tuturor valurilor şi ispitelor inimice. Nu scim, décă prin activitate se va puté acésta.

Dr. Liviu *Lemenyi* dă espresiune convingereĭ, că décă poporul român a sĕvîrşit un pĕcat prin nerespectarea pasivităţiĭ, un pĕcat tot aşa de mare va sĕvîrşi sub activitate. Poporul român nu va puté fi representat în dieta ţĕriĭ într'un numĕr aşa de mare, încât sĕ nu se facă de batjocură. Nu e de demnitatea unuĭ popor cu trecut istoric aşa de mare ca al nostru sĕ se arunce într'o luptă electorală fără şanse de reuşită. Chiar de s'ar întêmpla sĕ iasă din alegerĭ 14—15 deputaţĭ, *fie-care din aceştia va fi de altă părere*. Nu sunt decât curate iluziunĭ părerile, că prin activitatea parlamentară s'ar puté folosi ceva poporuluĭ român. Nu se va folosi nimic, din contră mult se póte strica. In atmosfera din Budapesta şi faţă cu nisce adversarĭ politicĭ violenţĭ şi agresivĭ tare se teme, că deputaţilor românĭ le va perí curagiul convingerilor. Aduce pentru pasivitate şi alte argumente puternice. In fine e de părere, că în plenul şedinţeĭ pasiviştiĭ sĕ dea espresie convingereĭ lor şi unul din eĭ sĕ apere principiul pasivităţiĭ. Pasiviştiĭ rĕmân statornicĭ ca garda veche, rĕmân pe basa tacticeĭ şi organisaţiuneĭ de până acum. E maĭ bine aşa. Décă activiştiĭ se vor frige cu politica lor, vor avé cel puţin unde sĕ se întórcă.

Dr. I. *Suciu* cere, ca minoritatea sĕ se supună majorităţiĭ.

Dr. E. *Pătăceanu* e de părere, ca şi în şedinţa plenară sĕ se espună punctul de vedere al minorităţiĭ. Maĭ cere ca în plen sĕ se admită votarea nominală.

După acésta se face votarea în comisiune: pentru activitate au votat 26, pentru pasivitate 10.

Şedinţa plenară.

La óra $5^3/_4$ d. a. şedinţa se redeschide. In numele comisiuniĭ de 40 d-l Andreiŭ *Cosma*, în calitate de president al comisiuniĭ, invită pe raportorul comisiuniĭ Dr. I. Suciu sĕ comunice adunăriĭ hotărîrile comisiuniĭ.

Dr. I. *Suciu*, după o scurtă introducere, cetesce proiectul de resoluţiune, care culminézá în următórele:

In faţa situaţiuniĭ grave actuale, delegaţiĭ românĭ aĭ cercurilor electorale din ţĕrile corónei sf. Stefan, *menţin în întregime programul de la 1881*, admiţêndu-se însĕ necesitatea uneĭ eventuale revisuirĭ.

Pe lângă menţinerea intactă a programuluĭ de la 1881 se înşiră apoĭ maĭ multe cererĭ, între carĭ:

Susţinerea întregităţiĭ de stat a ţĕrilor corónei Sf. Stefan, pe lângă garantarea esistenţeĭ etnice politice a poporuluĭ român şi a celor-lalte naţionalităţĭ; armata şi limba eĭ de comandă sĕ fie unitară, sĕ se respecte limba regimentelor şi serviciul activ sĕ fie de doĭ anĭ; esecutarea legeĭ naţionalităţilor şi revisuirea legilor carĭ taie în acéstă lege; limba poporuluĭ sĕ fie respectată înaintea oficiilor şi funcţionariĭ sĕ o cunóscă; confesiunile sĕ aibă autonomie şi sĕ fie ajutorate de stat; instrucţie poporală gratuită; unde Româniĭ sunt în majoritate limba de predare sĕ fie cea română.

Adunarea sĕ protesteze contra proiectuluĭ Berzeviczy.

Desfiinţarea dreptuluĭ de candidare şi al virilismuluĭ. Sufragiul universal şi vot secret; arondarea cercurilor şi votarea după comune. Regularea prin lege a dreptuluĭ de întrunire; libertate nelimitată de pressă. Modificarea sistemuluĭ de dare: reducerea dăriĭ de pămênt, introducerea dăriĭ progresive. In ţinuturile românescĭ colonisările sĕ se facă numaĭ cu locuitorĭ românĭ. Muncitoriĭ sĕ fie feriţĭ de esploatărĭ. Medicamente şi medic gratuit. Arendarea pădurilor şi păşunatuluĭ pe séma poporuluĭ şi modificarea legeĭ silvanale.

Adunarea primesce proiectul de conclus, după care raportorul trece la cestiunea *tacticeĭ de luptă*. Comisiunea, dice dênsul, a aflat de bine sĕ vină înaintea adunăriĭ cu o propunere motivată. Propunerea, în resumat, este următórea:

Câtă vreme nu vor fi scóse din vigóre legile electorale esistente nedrepte şi asupritóre, *poporul român nu pote fi re-*

presentat în chip demn în dieta ţěrii. Suntem plinĭ de neîncredere faţă cu parlamentul ungar de la care nu putem aştepta nicĭ un bine; nicĭ nu sperăm, ca vocea representanţilor românĭ în dietă sĕ fie ascultată. — Totuşĭ fiind-că pasivitatea întîmpină piedecĭ şi greutăţĭ marĭ în esecutarea ei, şi fiind-că prin pasivitate alegĕtorii românĭ sunt ademeniţĭ în tabere streine şi ast-fel se demoraliseză, ér acéstă demoralisare numai prin participarea la alegerĭ se póte înlătura, — comisiunea propune, ca delegaţii adunării sĕ decreteze *abandonarea pasivităţii şi intrarea în activitate a alegĕtorilor din tóte cercurile electorale ale ţerii.*

Propunerea se primesce.

Se dă cuvênt d-lui Dr. G. *Tripon*. Urcând tribuna, d-sa cu argumente ce n'au fost înfrânte de nicĭ unul din »activiştĭ«, espune punctul de vedere al minorităţii adunării, apĕră adecă *pasivitatea*, vorbind tot de »partidul naţional român«.

Oratorul recunósce, că nu numai *noutatea* activităţii o face pe acéstă populară, dér s'a creat pentru ea şi un curent în sinul Românilor. Orĭ-cât ar fi de plăcut multora curentul activist, sunt motive puternice, carĭ reclamă menţinerea pasivităţii. Legile în vigóre — cum se dice în însaşĭ propunerea comisiunei — fac *imposibilă* participarea poporului român în lupta electorală. Corupţia şi volniciile sunt aşa de marĭ, încât ne inspiră cele mai serióse îngrijirĭ şi temerĭ, ba e chiar sigur şi înainte dovedit, că n'am puté intra în parlamentul ţĕrii în conformitate cu demnitatea şi importanţa poporului român.

Unde este apoi *prudenţa politică*; ce se alege din ea, décă vom renunţa la resistenţa pasivă de până acum? Pasivitatea a fost şi este un protest viu şi continuu în contra stărilor de lucrurĭ ce s'au creat în ţéră şi în contra legilor asupritóre ce s'au adus. In neparticiparea la viéţa parlamentară poporul român a vĕdut tot-déuna un *isvor de drept*. Pasivitatea a representat şi representă pe un popor retras în cetăţuia lui, ceea-ce este mult mai avantagios, de cât ducerea lui la urnă, singurul punct ce pare mai luminos în activitate. Pasivităţiĭ îi lipsesce primejdia ce nu-i lipsesce activităţiĭ. Pasivitatea s'a dovedit de o păstrătóre sigură a forţelor naţionale, carĭ se vor risipi, décă o vom abandona.

Mai este apoi motivul *consecuenţei*, care reclamă, ca numai atuncĭ sĕ ne schimbăm politica, décă se schimbă şi stările de lucrurĭ. Dér de la ultima conferenţă naţională, ce s'a schimbat spre bine în viéţa nóstră ca popor şi partid? Ce schimbare esenţială a urmat, ca sĕ motiveze părăsirea pasivităţiĭ? Nimic, absolut nimic! Décă s'a făcut vre-o schimbare, numai în rĕu s'a făcut. (Vocĭ: s'a făcut judicatura Curiei.) Judecătura Curiei! Acésta însĕ nu e un remediu de drept de cât pentru alţii, ér nu şi pentru noi. Pentru noi *mai curênd póte sĕ fie un cuţit.*

Sĕ nu vĕ amăgiţĭ, domnilor. Ordinaţiunile lui Hieronymi împiedecă funcţionarea partidului naţional român. Vĕ întreb: e posibil, ca pe calea activităţiĭ sĕ se eludeze aceste ordinaţiunĭ şi sĕ se ridice cătuşele cu carĭ a fost legat partidul?

Unde rĕmâne apoi *demnitatea* nóstră ca popor? Poporul român e al doilea în ţéră după poporul maghiar. Posiţia şi importanţa lui politică pretinde, ca décă întră în lupta electorală parlamentară, sĕ fie representat în mod demn. Unde sunt însĕ garanţiile pentru acésta? Stând în pasivitate însĕ faţă cu dieta ungară, retras în acest bastion al sĕu, la el acasă, poporul român pare ca un popor întreg, pe când prin activitate, acésta nu va fi.

Cine póte garanta, că toţĭ activiştiĭ vor fi de aceleaşĭ păreri şi principiĭ şi la culmea datoriei lor? Dér chiar aşa sĕ fie, vom sta adĭ mâne în faţa tristului spectacol de a vedé cum unii şi alţii nu se vor supune disciplinei de partid.

Către fine oratorul spune, că minoritatea adunării nu se póŕtă cu gândul de a provoca ruptură în partid, — căcĭ ea prevede, că lupta electorală va aduce cu sine marĭ decepţiunĭ, şi astfel cei carĭ adĭ sunt pentru activitate, decepţionaţii de mâne poimâne, vor veni érăşĭ unde au fost, vor veni acasă în fortul neînvins al pasivităţiĭ, ca érăşĭ sĕ fim împreună luptătorĭ. Propune, decĭ, a se decreta pasivitatea.

Oratorul a fost viu aplaudat şi i-s'au adus felicitărĭ din tóte părţile.

Nicĭ unul dintre »activiştiĭ« din sală n'a luat cuvêntul, ca sĕ-i rĕspundă. Singur raportorul Dr. I. Suciu a făcut observarea, că *décă activitatea va fi cinstită*, ea va avé meritul de a ţiné voturile române pentru Românĭ.

Dr. Eug. *Pătăceanu* cerênd cuvêntul spune, că însuşĭ raportorul a dis, că aderenţiĭ pasivităţiĭ au suferit multe rane şi lovitur. In pasivitate s'a lucrat mult. S'a desvoltat o mare activitate pe terenele vieţii naţionale şi sociale a poporului. Nu vom puté dobîndi nicĭ-odată viaţă nouă în dieta din Peşta! Aderéză la pasivitate şi cere votare nominală.

Se admite votarea nominală.

Pentru *activitate* au votat următorii membrii ai adunării:

V. Petrovici, Dr. Chicin, Dr. Vecerdea, Vasilie Voina, Dr. Vas. Lucaciu (în comisiune s'a fost abţinut de la votare), Aug. Dragoş, Dr. V. Nilvan, Andreiŭ Cosma, Dr. G. Pop, A. C. Domşa, Dr. Laur. Pop, Dr. I. Maniu, Popovici, V. Pop, Dr. G. David, I. Totoian, Dr. Vaida-Voevod, Dr. V. Onişor, Dr. R. Boila, Dr. Adam, I. Russu Şirianu, M. Velicĭ, Dr. C. Popovici, Procopie Givulescu, Dr. G. Dobrin, Augustin Beleş, Dr. I. Suciu, D. Popovici, Dr. D. Barbu, Dr. L. Tămăşdan, Dr. A. Grozda, Dr. Iancu Meţianu, Dr. Şenchea, Nic. David, Dr. S. Dumitraş, Dr. L. Borcea, Dr. A. Cornea, Vich. Popovici, Dr. I. Coste, G. Breban, I. Pepa, V. Pirtea, Dr. Nic. Martinovici, Dr. Isidor Pop, Dr. Virgil Tomicĭ, Const. Manea, Dr. Milencovici, Dr. Epam. Lucaciu, Vich. Petrovici, Dr. A. Vlad, Dr. A. Marghita, Dr. Iustin Pop, Dr. Straiţariu, Vas. Damian, Dr. I. Pap, Dr. Dubleş, V. C. Osvadă, Dr. G. Suciu, Isid. Saturn, Dr. V. Bontescu, Dr. Beu, Dr. G. Măcelar, T. V. Păcăţian, Nic. Ivan, Dr. I. Stroia, Dr. N. Comşa, Serg. Medean, Zevedeiu Mureşan, Dim. Comşa, I. Banciu, Dr. T. Mihali, Dr. Vasu, Borza, Dr. V. Moldovan, Dr. Elecheş şi Dr. St. C. Pop, Dr. Iancu.

Pentru *pasivitate* au votat următorii:

Ariton Popa, Dr. O. Russu, Dr. Ales. Bireescu, Dr. Liviu Lemenyi, Ciril Deac, Dr. G. Tripon, Dr. Andr. Pop, Dr. Petru Rusu, Dr. G. Popescu, Dr. G. Pătăcean, Vlăduţ şi I. Boeriu.

Preşedintele enunţă ca conclus decretarea activităţii parlamentare.

După alegerea comitetului electoral central, a căruĭ listă v'am comunicat'o deja, *adunarea electorală activistă a delegaţilor cercurilor electorale fără deosebire*, vine şi votéză *absolutoriu* comitetului de păn' acum *al partidului naţional român*, care n'a fost conchiemat şi representat, şi după ce s'au cetit cele *şése telegrame de aderenţe* la activitate, între carĭ una de la Braşov a d-lui Dr.Eug. Lemenyi, preşedintele declară adunarea închisă la órele $7^1/_2$ séra.

*

Inainte de a-se închide adunarea, Dr. A. *Vlad* a făcut propunerea, ca comitetul electoral central sĕ facă acuma candidările de deputaţĭ.

G. *Pop de Băsescĭ* dice, că trebue sĕ se asculte şi respecte voinţa şi dorinţa alegĕtorilor din cercurĭ.

Dr. *Vlad* insistă pentru propunerea sa.

G. *Pop de Băsescĭ* rĕspunde, că comitetul nu póte sĕ impună candidaţĭ, şi închide discuţia anunţând, că a dóua di comitetul se va întruni şi constitui.

*

Se vede că în sinul comitetului electoral a învins totuşĭ propunerea lui Dr. Vlad, căcĭ, comitetul a făcut următórele candidărĭ:

Cercul Vinţul-de-jos: Dr. Iuliu *Maniu*. Ighiu: Dr. Alex. *Vaida Voevod*. Boroşineu: Dr. Ioan *Suciu*. Iosăşel: Petru *Truţa*. Chişineu: I. *Russu Şirianu*. Radna: Dr. Vasile *Lucaciu*. Siria: Dr. Ştefan C. *Pop*. Făgăraş: Dr. Ioan *Senchea*. Arpaşul-de-jos: Dr. Octavian *Vasu*. Dobra: Dr. Aurel *Vlad*. Baia-de-Criş: Vasilie *Damian*. Haţeg: Dr. Gavriil *Suciu* Deva: Dr. Aurel *Vlad*. Orăştie: Dr. Ioan *Mihu*, eventual Dr. V. *Bontescu*. Sasca-montană: Dr. Aurel *Vlad*. Făget: Coriolan *Brediceanu* (?) Rittberg: Ioan *Pepa*. Trăscău: Dr. Vasile *Łador* Cristian: Dr. Nicolae *Comşa*. Ocna-Sibiiului: Dr. Aurel *Cosma*. Ileanda-mare: Dr. Teodor *Mihali*. Iclodul-mare: Dr. Ioan *Cherckes*. Şomcuta-mare: Dr. Teofil *Dragoş*. Lăpuşul-ung.: Dr. Vasile *Lucaciu*. Aranyos-Medgyes: Dr. Andreiŭ *Doboşi*. Cehul-Silvaniei: George *Pop de Băsescĭ*.

Adunarea Sêrbilor radicali.

Despre adunarea Sêrbilor radicalĭ ce s'a ţinut Dumineca trecută la *Neoplanta* (Ujvidék), se anunţă următorele:

Adunarea partidului radical sêrbesc a fost permisă de autorităţĭ numai sub condiţia ca la adunare sĕ nu participe de cât alegĕtorĭ esclusiv din Ungaria.

La adunare au participat 450 alegĕtorĭ din Neoplanta şi un numĕr mare de alegĕtorĭ sêrbĭ din alte părţĭ ale ţĕrii.

Primul orator, advocatul Dr. *Misiczky* din Panciova, a desfăşurat programul radicalilor pe basa căruia partidul radical intră în lupta electorală. Étă acest program:

1) Teritoriu vamal independent; *separaţie totală de Austria şi Ungarie independentă*.

2) A-se câştiga valóre limbei materne a naţionalităţilor atât în şcólele poporale, cât şi în şcólele secundare; ocrotirea şi desvoltarea acestei limbĭ. A-se împiĕdeca ridicarea la valóre de lege a *proiectului Berzeviczy*. La universitate înfiinţarea unei catedre pentru limba slavă.

3) Vot universal în comitate şi comune; o dréptă arondare a cercurilor electorale.

4) Alegerile în comitate şi comune sĕ se facă conform proporţiunei numerice a naţionalităţilor. Vot secret.

5) Deóre-ce şi Românii şi Slovacii îşĭ pun candidaţĭ de deputaţĭ, Sêrbii radicalĭ încă vor pune candidaţĭ la proximele alegerĭ. Partidul nu va sprijini guvernul.

6) Ignorarea deplină a partidului liberal sêrbesc (partidul Polyt).

Resbolul ruso-japones.

Scirile telegrafice de erĭ şi adĭ nu aduc nimica nou de pe câmpul de rĕsboiŭ. Din Cifu vine scirea, că şi Chinesii au aranjat marĭ festivităţĭ în urma capitulării Port-Arthurului şi au lansat proclamaţiunĭ, prin carĭ serbéză acest eveniment drept un triumf al rassei galbine.

Prisonierii ruşĭ, carĭ sosesc în cete mai marĭ şi mai micĭ în Dalny se află într'o stare fórte tristă. Ofiţerii ruşĭ, carĭ îi conduc, pórtă săbii, soldaţii n'au însĕ arme. Japonesii i-au primit cu onorurile militare cuvenite.

A treia şi a patra escadră rusă.

Faimele şi scirile despre rechemarea flotei amiralului Roschdestwensky, care de la Crăciun se află în apele de la Madagascar, nu se adeveresc până acuma. Din contră sosesc scirĭ, carĭ vorbesc despre trimiterea unei a treia escadre, ba chiar despre o a patra escadră în extremul Orient. Deja la finea acestei lunĭ vor părăsi portul din Libau patru cuirasate împreună cu marele crucişător pancerat

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Pictorul Grigorescu.

De *Oct. C. Tăslăuanu*.

In Câmpina, oraşul liniştit din minunata vale a Prahovei, se zăresce o casă modestă, în care îşĭ deapănă bĕtrâneţele spornice un moşneag uscăţiv, cu nisce ochĭ cuminţĭ de diamant scînteitor în negru.

Retras de sgomotul lumei, în liniştea patriarchală a munţilor, — acolo sus, în sihăstria luminósă şi curată a aerului de brădet scrie în colorĭ poesia senină a sufletului sĕu bun şi bogat, zugrăvesce pe bucăţĭ de pânză firea poporului, ce l'a născut şi farmecele naturiĭ din ţerişóra lui.

E pictorul Nicolae Ion Grigorescu.

Ai noştri, de dincóce, cunosc prea puţin opera măiéstră şi fără de mórte a acestui artist. Puţinĭ de tot au avut fericitul prilegiŭ de a încremeni în faţa uneĭ pânze împodobite de mâna iscusită a acestui preot, care propovĕduesce ochilor religia cea nouă în pictură.

Credem decĭ, că pe lângă prinosul de admiraţiune ce-l aducem acestui geniu al nému lui nostru, înfrumseţând paginile acestui numĕr cu reproducerĭ după tablourile lui, facem şi o surprindere nouă cetitorilor noştri, dornicĭ de a cunósce şi admira tainele frumosului. Reproducerile, orĭ cât ar fi ele de reuşite, sunt numai o palidă copie a originalelor. Splendórea şi armonia colorilor, carĭ dau viéţă lumiĭ create de penelul artistului, cu greu le póte suplini şi cea mai sălbătéţă fantasie. Dér ele sunt cu tóte acestea îndestulitóre pentru ca sĕ se pótă bănui măcar mĕreţia operei, ele pot uşor sĕ zămislescă în suflete, dorul de a vedé în original pânzele celui mai senin şi mai mare pictor al neamului românesc.

Viéţa sbuciumată, plină de hărnicie şi jertfă, a acestui artist, se povestesce în altă parte cu multă competenţă de d-l Delavrancea. Ea póte servi multora de cred, cum se cuceresce în viéţă nemurirea.

*

Cei ce-au vĕdut tablourile lui Grigorescu — şi noi suntem unul din acei fericiţĭ — de sigur s'au dumerit pe deplin asupra întrebării, ce importanţă are naţionalismul în operile de artă. Ochiul înarmat cu perceptele cele mai severe şi mai strict scienţifice încă va recunósce în pânzele ocrotitóre ale idilei nóstre ţĕrănescĭ, însuşirile rare ale acelei arte, care te cuceresce, te înalţă în sferile transcedentale ale frumosului desĕvîrşit. Opera pictorului nostru e curat românéscă; ea e smulsă din rărunchiĭ sufletului nostru, reoglindesce credincios natura ţĕrĭĭ românescĭ şi totuşĭ se înalţă la valórea netăgăduită a creaţiunilor de artă pură. Arta plastică românéscă pentru prima óră invederéză condiţiunile sublime ale artei pentru artă: impersonalitatea. In acéstă calitate găsim noi dăinuirea vecinică a operei lui Grigorescu, care noue ne place şi ni-e scumpă îndoit, fiind-că fondul ei, lumea căreia i-a dat viéţă stătătóre, e a nóstră.

Grigorescu a înţeles, ca nimenĭ altul tótă poesia şi melancolia naturiĭ ţĕrei românescĭ şi a sciut sĕ ne-o presinte fidel; el a pĕtruns în tainele psihice ale plugarilor şi păstorilor, el a rĕuşit sĕ ne dea în colorĭ sinteza sufletului ţĕrănimei nóstre în tóte împrejurările vesele şi triste, ale vieţiĭ.

In pânzele lui găsim nemărginirea ceriului albastru şi cald cu *lumina* lui, care e numai al nostru, şi sub care, pe plaiurĭ cu florĭ, pajişte înrourată séu ripĭ stâncóse, pasc turme de oi séu cobóră de pe cóste piezişe, încet la vale; în zarea unui deal stă un cioban voinic culcat séu răzimat pe bâtă; leliţe svelte cu gene lungĭ, mână la păşune un cârd de viţei; în văi, pe drumurĭ albite de praf, carĭ au poesia lor până la el necunoscută, scirţeie carĕ încărcate cu fên, trec chervane împovarate de o lae de ţiganĭ sgomotoşĭ; pe sub coline s'ascund căsuţe ţĕrănescĭ cu pĕreţĭ sĕrăcăcioşĭ şi învăscuţĭ de buruiană... Tótă

Wladimir Monomach«, pentru a pleca cu iuţélă accelerată spre Orient.

Corespondentul din Petersburg al diarului »Schlesische Ztg.« spune, că în vederea creării şi înarmării flotelor s'au făcut deja în Germania, Italia şi Franţa mari comande. Suma cheltuelilor pentru construirea vaselor în decursul anilor 1905—1907 se urcă la circa 400 milióne ruble.

Stössel şi Nogi decoraţi.

Impĕratul Wilhelm al Germaniei a conferit — după-cum se telegrafiéză din Berlin — generalilor Stössel şi Nogi pentru eroismul lor manifestat în luptele de la Port-Arthur, ordinul *pour le mérite.*

SCIRILE ḌILEI.

— 30 Decemvrie v.

Cu ocasiunea sĕrbătorilor Crăciunului s'au distribuit din partea Regelui Reginei României a Principelui şi Principesei României pe la sĕracii din Bucuresci, precum şi la cei din Iaşi, Craiova şi alte localităţi din România 40,000 lei în banĭ, lemne şi îmbrăcăminte. Numĕrul sĕracilor ajutaţi trece peste 2000 numai în Bucuresci.

Crăciunul Ungurilor din România. Un corespondent din Bucurescĭ al diarului »Budapesti Hirlap« scrie în numitul diar o scrisóre lungă plină de jeremiade, între carĭ cea mai mare este, că cele 100,000 (!) de Sĕcui aflătorĭ în România părăsiţĭ de conaţionalii lor de-acasă sunt nevoiţĭ a serba Crăciunul de odată cu ortodoxii. Maghiarii din Ungaria spune mai departe corespondentul lui »B. H.« citând cuvintele unui preot maghiar din Bucurescĭ, acei Maghiarĭ, carĭ viséză de un imperiu de 30 milióne, au trimis mai deunădĭ *20 corone* pentru biblioteca Ungurilor din Bucurescĭ. Corespondentul descrie mai departe obiceiurile Românilor la Crăciun, Anul nou şi Botezeză, aşa cum se pricepe el citând chiar câteva cuvinte din urările de anul nou ale băieţilor:

. . . .

Kitz kuje pe kasza
Atitz galbini pe masza.

Archiducele Iosif este greu bolnav în palatul sĕu din Fiume. Buletinele medicale, ce se publică, ḍilnic descriu bóla ca fórte îngrijitóre.

Cărţĭ postale ilustrate. De la direcţiunea postelor şi telegrafelor din Cluşiu ni-se trimite următorul comunicat: Mai multe poşte din strĕinătate au permis punerea în circulaţie a cărţilor postale, carĭ au un loc gol destinat pentru corespondenţă chiar pe laturea adresei. Cărţile acestea sunt împărţite cu o linie verticală în două părţĭ egale. din carĭ partea din stânga este pentru corespondenţe, ér cea din drépta pentru adresă, mărcĭ şi alte observaţiunĭ de manipulaţiune postală. Décă asemenea cărţĭ postale vor sosi pe teritorul postelor ungare, oficiile postale sunt obligate a le înmâna fără a-le taxa deosebit. Publicul însĕ este învitat a se abţine de-ocamdată în propriul interes de trimiterea unor asemenea cărţĭ postale, deórece usul acestor cărţĭ postale nu este generalisat nicĭ în strĕinătate şi de aceea se expune la suprataxărĭ.

La spitalul civil din Braşov au fost căutaţĭ în Decemvrie a. tr. 302 bolnavĭ, din carĭ s'au însănătoşat 142, s'au îndreptat 27, nevindecaţĭ 4, decedaţĭ 14. Au rĕmas în spital 115. Numĕrul ḍilelor de tratament 4216. In Decemvrie s'au esecutat 67 operaţiunĭ. Numĕrul consultaţiunilor gratuite 287. Operaţiunĭ ambulatorice 6.

Serată filantropică. Societatea de binefacere a damelor israelite din Braşov va aranja la 21 Ianuarie o serată de dans. Serata va fi precedată de întrarea reginei polului nordic, esecutarea baletului bruşilor de zăpadă şi a dansului eschimoşilor »Kickadó«.

Ocolul lumei de 21 de orĭ. O femee, care se póte lăuda că a făcut de 21 orĭ ocolul lumei şi se pregătesce a-l face a 22-a óră, este d-na Crosley, americană din Indianopolis. D-na Crosley speră, că va mai face un numĕr respectabil de călĕtorii circumterestre. Dênsa a făcut socotélă, că décă ar trăi până la 60 anĭ, urmând cum a făcut până acum, ar ajunge sĕ facă de vr'o 50 orĭ marele »Looping« al equatorului.

Scirĭ mĕrunte din strĕinătate. In apropierea satului german Morl de lângă Halle, spărgêndu-se ghiaţa, *s'au înecat 12 băieţi*, ce patinau.

— Comerciantul Mederski din Berlin şi-a *ucis* într'un acces de nebunie cei trei copii ai sĕi, spânḍurându-i de clanţa uşii.

— Pe teritorul minelor de la Essen şi Bochum au întrat *în grevă* 40,000 lucrătorĭ.

— Jurnalistul spaniol Francesco Palomares *a fost prins* în apropierea oraşului Tanger de o cétă de Maurĭ şi a fost dus în munţĭ.

— Din Ierusalim se telegrafiéză, că numĕroşĭ călugărĭ germanĭ, grecĭ şi italienĭ *s'au luat la bătaie* în biserica de lângă sfântul mormênt din causa atitudinei provocătóre a Grecilor. Numĕroşĭ călugărĭ au fost rănitĭ.

— Cunoscuta anarchistă francesă Luise *Michel* a murit alaltăerĭ în Marseille.

Rectificare. In telegrama din numĕrul nostru de alaltăerĭ s'a strecurat o greşélă de tipar la locul unde se vorbesce despre alegerea comitetului *ad hoc* al adunării din Sibiu, greşală pe care o rectificăm. Biuroul ad hoc a fost constituit astfel: G. Pop de Băsescĭ preşedinte, Dr. T. Mihali şi Vas. Damian vicepreşedinţĭ; Dr. V. Onişor şi Dr. Bontescu secetarĭ; Dr. L. Lemenyi şi Dr. Beu verificatorĭ ai procesului verbal. Pentru constatarea mandatelor: A. C.Domşa, Dr. Borcea şi Dr. Vaida.

Pentru Casa Naţională

au întrat în loc de *felicitărĭ de anul nou* următórele sume:

Transport cor. 184.

I. de Preda, advocat Sibiiu 5 cor. Arseniu Bunea, v. protopop Sibiiu 3 cor. Dimitrie Moldovan, protopop Sighişóra 2 cor. Simion Dragomir, Gurasada 3 cor. Mihail Veliciu, adv. Chişineu 20 cor. Dumitru Banciu, Selişte 3 cor. Gheorghe Spornic, preot Cohalm 2 cor. Dr. I. Fruma, adv. Sibiiu 5 cor. Dr. Eus. R. Roşca, dir. sem. Sibiiu 5 cor. Căpitan Const. Stejar, 3 cor. N. Garoiŭ, adv. Zerneştĭ 10 cor. Dr Gregoriu Sândeanu, Sibiiu 4 cor. Dominic Raţiu, Sibiiu 3 cor. D-na Letiţia Bologa, Sibiiu 2 cor. Locot. colonel Blaşiŭ 10 cor. Teodor Bulc, prof. Beiuş 4 cor. Gerasim Domide, protop, Bistriţa 2 cor. Ioan Corbu, Bistriţa 2 cor. Dr. Leon Scridon, Bistriţa 2 cor. Gavril Vîrtic, jude de trib. în pens. Bistriţa 5 cor.

Teodor Herman, protopop Deş 4 cor. Stefan Colceriu, M. Domb 3 cor. Anton Pop, propriet. M. Boros 4 cor. Cornel Popescu, paroch Deva 2 cor. Romul Secoşan, paroch Iclaş 1 cor. Vas. Cinta, învĕţător Zsebely 2 cor. Dr. N. Oprean, N. Szt. Miklos 10 cor. Moise Brumboiu, paroch Tohanul vechiŭ 2 cor. Dr. Enea Draia, adv. Maros-Vasárhely 10 cor. Zach. Tătar, Elisabetopole 3 cor. George Borzea, notar Vistea inferióră 3 cor. Dr. Mich. Gropşean, adv. Oraviţa 10 cor. Pavel Mila Oraviţa 2 cor. Dr. Iul de Herbay, secret. de bancă Arad 5 cor. Ioan Simu, Arad 2 cor. Maria Simu, Arad 2 cor. Ioan Miclea, funcţionar Arad 1 cor. Emilia Oprin, Arad 1 cor. Petru V. Popovicĭ, v. notar Cacova 3 cor. Gavril Sălăgian, preot Timişóra 2 cor.

Ilie Dobrota, preot Poiana S. 2 cor. Aurel Decei, notar Gurariului 2 cor. George Szerb, dep. Budapesta 10 cor. Dr. G. Miclea, adv. Alibunar 5 cor. Dem. Pop, adv. Vezend 2 cor. Dr. Marta, Lippa 2 cor. Ioachim Muntean, paroch Gurarîului 2 cor. Dr. Isidor Pop, adv. Lugoş 10 cor. Dr. Andreiu Monda, medic O. Stzt.-György 3 cor. Rafila Monda. O. Szt.-György 3 cor. Dr. Bas. Preda, adv. Câmpenĭ 1 cor. Vas. Başota, jude reg. Cluş 10 cor. Dr. Ioan Popescu, adv. Szàsz-Régen 10 cor. Eremia Iliescu, preot Stremţ 1 cor. Alex. Mocsonyi, Birchiş 50 cor. Elie Popoviciu, par. Sebes. vechiu 4 cor. Ştefan Lita, par. Lita 1 cor. Ioan Maior, adm. dom. Blaşiu 2 cor. Dr. Ambrosiu Cheţan, prof. Blaşiu 5 cor. Ioan Chirea 2 cor.

Vasile Aldea, senator Sas Sebeş 3 cor. Ioan Teculescu, protop. Alba-Iulia 2 cor. Avram Păcurariu, prot. Mercurea 3 cor. Elie Câmpean, prot. Gyergyó-Szt.-Miklos 2 cor. Sever Barbu, contabil Rĕghin 5 cor. Atanasie P. Bologa, preot Lupenĭ 2 cor. Nic. Vătăşan, prof. sem. Sibiiu 4 cor. George Vlasa, preot milit. Eger 10 cor. Nicolae Cristea, paroch Valea Bulzului 2 cor. Ioan Toderean. paroch Galaţ 2 cor. Ioanichie Neagoe, paroch R. Petre 10 cor. Icomia Borca, R. Petre 4 cor. Bănăţana cassă de păstrare Bucoveţ 5 cor. Ilie Moga, paroch Laz 2 cor. Eugenia Moga, Laz 2 cor. Ioan Cătană, codrean Ghilceag 1 cor. Dr. Il. Iancu, medic Tălmaciu 3 cor. Vasile Nicosuţa, preot Rienĭ 2 cor. Terenţiu Popoviciu, notar Rienĭ 2 cor. Dr. Tit Hengye, Erdő-Száda 2 cor. Francisc Cosma, Per 2.50 cor. I. Peptea, Orşova 3 cor. Paul Oltean, Haţeg 2 cor. Mihail Itu, Tulgeş 3 cor. Aurel Niculescu, Tulgeş 5 cor. Nicolae Togan, protopop Sibiiu 3 cor. I. Vătăşan, cass. Asoc. Sibiiu 4 cor.

Iuliu Muntean, Sibiiu 5 cor. Gavril Precup, prof. Blaşiu 3 cor. Iosif Lita, v. prot. Kis-Iklod 3 cor. Ioan Ioanichiu Olar, funct. reg. Deva 5 cor. Dr. Alex. Fodor, Alba Iulia 4 cor. Dr. Rubin Patiţa, Alba Iulia 4 cor. Valer Velican, Alba Iulia 4 cor. Salvator Mihály, Alba Iulia 1 cor. Aurel Cirlea, Alba Iulia 2 cor. Dr. Camil Velican, Alba Iulia 4 cor. Ştefan Popa, preot Seleuş 2 cor. Simeon Stoica, medic Abrudbánya 3 cor. Ioan Teodorovich, major Timişóra 4 cor. Dumitru Vulcu, Mercurea 4 cor. Moisi Birtolon, notar, Laczkód 2 cor. Iosif Lemenyi, Boncznyires 3 cor. Dionisie Făgărăşan, prof. Braşov 4 cor. George Comanicĭ, notar pens. Veneţia inf. 2 coróne. — Total 633.50 cor.

Sibiiu, 11 Ianuarie 1905.

Biuroul Asociaţiunei:

Dr. C. *Diaconovich.*

Literatură.

„Luceafărul". Anul IV. Nr. I. a apărut ḍilele acestea cu următorul sumar: 1) Ce trebue a se ceti? (Sfaturĭ Românilor din Ardeal) de N. Iorga. 1) Pace (poesie) de Nic. Otavă. 3) Din viéţa lui Nicolae Grigorescu de Delavrancea. 4) Bradul de I. A. Bassarabescu. 5) Plugarii (poesie) de Oct. Goga. 6) Moşneagul nostru de M. Sadoveanu. 7) Pe lac (poesie) de Al. A. Naum. 8) O viéţă (poesie) de Z. Bârsan. 9) Mărturie de I. Agârbicean. 10) Pictorul Grigorescu de Oct. C. Tăslăuanu. 11) Din casă de I. Ciocârlan. 12) Despărţire (poesie) de M. Cunţan. 13) Serată literară de Al. Ciura. 14) Foi răsleţe (reproducere din volumul de poesii a d-şórei Cunţan).

In »Adaos« se publică resultatul voturilor asupra lucrărilor întrate la concursul de premiu al »Luceafărului«. Nicĭ una n'a obţinut majoritatea absolută a voturilor şi redacţia a găsit decĭ de cuviinţă a împărţi premiul între autorii celor 3 povestirĭ, carĭ au obţinut mai multe voturĭ. Acestea sunt: I. »Aurel cere banĭ« de *Lucian Bolcaş* (50 cor.) II. »Fraţii« de *Zah. Bârsan* (30 cor.) şi III. »Reînviere« de *Horia P. Petrescu* (20 cor.)

In »Adaos« mai este un studiu întitulat »Al. Papiu Ilarian şi tinerimea academică din Clusiu« de Dr. I. Raţiu, apoi Dărĭ de séma şi notiţe literare, cronică şi notiţe etc.

Numeróse ilustraţii împodobesc şi acest numĕr al frumósei reviste, reproducerĭ fotografice după tablourile lui Grigorescu.

»Luceafărul« apare sub direcţia d-lor Al. Ciura, Oct. Goga şi Octavian C. Tăslăuanu. *Badapesta IV, str. Zoldfa 7.* Abonamentul: pe un an 12 cor., pe 6 lunĭ 6 6 cor. (Preoţii şi învĕţătorii sĕracĭ şi studenţii 7 cor). Ediţia de lux pe an: 20 cor., pe 6 lunĭ 10 cor.

Revista acésta merită sĕ fie sprijinită de publicul nostru cetitor.

In numĕrul de aḍĭ reproducem la foileton din »Luceafărul« articolul d-lui Oct. C. Tăslăuanu »Pictorul Grigorescu«.

ULTIME SCIRI.

Petersburg, 11 Ianuarie. „Novoje Vremja" primesce din Mukden scirea, că Japonesiĭ fortifică cu mare grabă posiţiunile lor de luptă şi că tunurile de asediu de la Port-Arthur le-au adus în Manciuria. La frontul apusan canonada continuă.

Corpul al 4-lea a sosit la Mukden. Brigadele de vênătorĭ 3 şi 4 au fost pornite spre Mukden La ordinul ţarului ministrul de rĕsboiu a ordonat mobilisarea a 100 batalióne din reservă, carĭ vor împlini cadrele trimise pe câmpul de rĕsboiu. Până la 1 Martie Kuropatkin va primi ajutóre nouĕ de 200.000,

Tokio, 11 Ianuarie. Armata ruséscă de lângă Şaho face pragătirĭ estra-ordinare în vederea unui viitor atac apropiat. Faţă cu aripa stângă japonesă, trupele Ruşilor primesc mereu trupe auxiliare.

NECROLOG. Subscrişii cu inima înfrântă de durere aduc la cunoscinţă numĕróselor rudenii, amicilor şi cunoscuţilor că scumpa şi preaiubita lor soţie, mamă sócră, bună şi soră *Flore Popoviciŭ* născ. *Albulescu*, Lunĭ în 27 Decemvrie 1904 la órele 5½ p. m. şĭ-a dat nobilul ei suflet în mânile Atotputernicului Dumneḍeu în etate de 66 de anĭ, fiind împărtăşită cu sf. taine. Inmormêntarea va fi Mercurĭ în 29 Decemvrie la órele 11 a. m. împreunată cu sf. liturgie, în biserica ortodoxă română din comuna Cliciova.

Cliciova, în 27 Decemvrie 1904.

George Popovicĭ paroch, ca soţ; Dr. George Popoviciŭ, Ana măr. Olariu, Dr. Iosif Popoviciŭ ca fiĭ şi fică; Sebastian Olariu protopresbiter, ca ginere; Elena Popoviciŭ n. Ianculescu ca noră; Filip Albulescu ca frate; Elena Albulescu măr. Petroviciŭ ca soră; şi numĕroşĭ nepoţĭ şi nepóte.

☞ Domnii abonaţi ai fóiei nóstre, carĭ nu şi-au reînoit încă abonamentul sunt rugaţi a-l reînoi cât mai curând ca sĕ nu li se întrerupă regulata espedare a ḍiarului.

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei".

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

---

lumea acésta românéscă e scăldată în poesia unui aer primăvăratec, care rîde şi farmecă.

Dér pe lângă seninătate »strălucirea« operilor lui e de-o durere reală şi evidentă: poetisarea scenelor nu ascunde miseria. Boii minunaţĭ de frumoşĭ, dér slabĭ, întind din greu, că se aştern la pămênt, omul se apléca, apăsând sĕ trosnéscă pe córnele plugului. E nópte, abia se mai vede o dungă de sânge în apusul posomorît, şi bietul creştin, uscat şi trist, ca şi boiĭ lui, despică brazdă lângă brazdă, altfel din bogăţia pămêntului negru şi lucios nu s'ar alege nicĭ cu mămăliga de tóte ḍilele Sórele arde; în aerul de cuptor pomiĭ rar se topesc şi tremură în conturul lor vag, ér muncitorul c'o cămăşuţă sĕracă pe dênsul, strîns încins cu un curmeiŭ subţire o căciulă grósă şi mare în cap, fără şoldurĭ, costeliv şi prăjit, se frămîntă fără odihnă. Pe drumul greu, desfundat de ploi róta a întrat până în butuc; boiĭ se năpustesc în jug, le numerĭ cóstele; sus, la spata de dinapoi, o grópă, o pată închisă sub şoldul luminat; trage şi cel care îi mână, în pornirea lui desperată; ţi-se pare că-i audĭ răcnetul: un blestem înfiorător«.

Aceiaşĭ ţĕranĭ fericiţi şi nĕcăjiţi sunt eternisaţĭ în avêntul luptei de independenţă. Măestria pictorului de a reda învălmăşala şi vijelia luptei printr'un episod e ingeniósă. In eternisarea scenelor rĕsboinice şi în strĕinătate abia are rivali. In lupta de la Smârdan, de pildă — aflătóre în proprietatea primăriei din Bucurescĭ — figurile în mărime naturală te 'nfióră. Vedem îndĕrĕtnicia şi vitejia soldatului român în încordările lui de leu întărîtat.

Pânzele lui Grigorescu din rĕsboiul de independenţă sunt paginile cele mai minunat scrise ale acestui act eroic, în care s'a făurit coróna de oţel a regatului român.

Opera întrégă a măestrului e o istorie desĕvîrşită a ţĕranului din România. Ea mai are menirea de a croi un drum nou şi fericit operelor de artă ce se plămădesc la noi. („Luceafărul".)

Călindarul Plugarului.

In editura tipografiei A. *Mureşianu* a apărut **„Călindarul Plugarului“** pe anul comun 1905. — Anul XIII.

Ca şi în anii trecuţi, aşa şi în anul acesta — al treisprećecelea al esistenţei sale — *„Călindarul Plugarului“*, fidel numelui sĕu, întră în casele cărturarilor şi ómenilor noştri de la sate şi oraşe, ca prin învĕţăturile şi poveţele din ramura economiei sĕ le îmbogăţéscă cunoscinţele şi sĕ-i îndemne la muncă raţională, servindu-le tot-odată de călăuză în viaţa practică. In afară de acésta, cei carĭ se vor grăbi a-şĭ procura *„Călindarul Plugarului“*, vor mai avé prilegiŭ de a-şĭ petrece câte-va óre vesele şi senine, cetind bucăţile alese şi instructive din partea literară şi distractivă, anecdote în prosă şi versurĭ, glume, poveţe şi diverse.

Conţinutul *„Călindarului Plugarului“* este următorul:

Cronologia anului.—Regentul anului. — Sĕrbătorile şi alte ćile schimbătóre. — Calculul sĕrbătorilor mai marĭ.—Posturile. — Urméză partea strict calendaristică: cele 12 lunĭ ale anului, la fie-care lună dându-se sfaturĭ despre lucrările, ce are sĕ le facă economul, care ţine sĕ-şĭ pórte economia după tóte cerinţele. — Taxele telegramelor şi postale. — Taxele pentru pachete şi pentru porto-tarif după greutate. In partea acésta se dau îndrumărĭ cu privire la regulele de observat la trimiterea de scrisorĭ, banĭ şi pachete. — In rubrica despre timbre şi taxă, se arată, ce anume timbre şi taxe se cer la tot felul de petiţiunĭ, documente etc.

Rubrica *têrgurilor* e şi de rêndul acesta fórte bogată. După datele oficióse şi de nou îndreptate şi publicate de ministeriul de comerciu, se arată têrgurile libere din Ardeal, Bănat şi ţéra unguréscă, cu observaţiunile necesare; apoi têrgurile din Bucovina şi Ungaria, precum şi têrgurile aranjate în serie cronologică (după lună).

Partea economică a Călindarului cu- [illegible] *pregătirea pământului în şcóla de pomĭ*, de A. Bolodr; *Cultura macului.*

In *partea literară* se publică: *„Groşiţa, care i-a adus noroc“*. o frumósă povestire de Jassy Torrund (trad. Oniţă); *Ochii negri* (poveste) de E. Părăianu; Legenda *»Stefan cel Mare şi îngerii«*. Urméză *Anecdote poporale şi Glume*, de Marion, Speranţă şi alţĭ scriitorĭ, în versurĭ şi prosă.

— O ilustraţiune representând vechea cetate a Huniadeştilor.

Se publică apoi *Poveţe* interesante şi instructive pentru viéţa economică şi casnică. Câte-va *sfaturĭ din ale bucătăriei şi Diverse.*

Partea restantă cuprinde anunţurĭ pe mai multe paginĭ.

Călindarul Plugarului costă esemplarul **44 banĭ** + porto, şi se vinde la Tipografia A. *Mureşianu* Braşov. Abonaţii diarului nostru pot sĕ procure călindarul şi de-odată cu reînoirea abonamentului la fóia nóstră.

Cursul la bursa din Viena.

Din 10 Ianuarie n. 1905.

Renta ung. de aur 4%	118.75
Renta de coróne ung. 4%	98 40
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	89.35
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	97.85
Bonurĭ rurale croate-slavone	98.50
Impr. ung. cu premii	209.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	163.—
Renta de hârtie austr.	100.20
Renta de argint austr.	100.20
Renta de aur austr.	119.50
Renta de corone austr. 4%	100.30
Bonurĭ rurale ungare 3½ %	91.70
Losurĭ din 1860	157 70
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	16.29
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	798.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	678.—
Napoleondorĭ	19.10
Mărcĭ imperiale germane	117.47½
London vista	240.05
Paris vista	95.47½
Note italiene	95.45

Cursul pieţei Braşov.

Din 10 Ianuarie n. 1904

Bancnote rom.	Cump.	18.74	Vênd.	18.82
Argint român.	„	18.40	„	18.64
Napoleond'orĭ.	„	19.06	„	19.10
Galbenĭ	„	11.20	„	11.30
Ruble Rusescĭ	„	2 53	„	2.54
Mărcĭ germane	„	117 20	„	117.40
Lire turcescĭ	„	21.50	„	21 60
Scris. fonc. Albina 5%		101.—	„	102 —

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Scrierĭ literare pentru popor.

„Carnetul Roşu“, o interesantă novelă nihilistă, tradusă din germană de *Moşul*. O broşură de 104 paginĭ, format octav mic. Broşura oferă o lectură uşóră şi distractivă. *„Moşul“* e cunoscut cetitorilor noştri din numerósele sale lucrărĭ publicate în foiţa diarului Gaz. Trans. Preţul cu posta 50 banĭ.

„Caractere morale, esemple şi sentinţe culese din istoriile şi literaturile popórelor vechĭ şi moderne“ de *Ioan Popea* preţul cor. 2.50 (cu posta cor. 2.70.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge şi portul postal.

Dietetica poporală, scrisă cu deosebită consideraţiune la modul de veţuire a ţeranului român, de *Simeon Stoica*, medic pensionat. Conţine vre o 25 figurĭ în text. Se vinde acum în loc de cor. 1.60 cu 1 cor. + 10 b. porto)

Instrucţiunĭ populare despre *datorinţele şi drepturile purtă datorului dere* edate de Wilhelm Niemandz. Acéstă carte e un îndreptar de o trebuinţă nespus de mare pentru toţĭ câţĭ au afacerĭ cu dările. Preţul cor. 1.20 plus 10 banĭ porto.

„Omul“, noţiunĭ din anatomie şi fisiologie şi regulĭ igienice pentru conservarea sănĕtăţii şi a corpului omenesc de George *Cătună* înv. Acéstă carte servesce ca manual pentru anul al IV-lea al şcólelor pop., pentru şcólele de repetiţiă şi pentru poporul nostru. Preţul 50 banĭ (plus 5 b. porto.)

[illegible] *...deraţiunĭ din es-* [illegible] *...charb.* Con- [illegible] în pă- [illegible] vieţiĭ. Preţul 20 b. (cu posta 24 b.

Novele de Sienkiewicz: „Natură şi vieţă“. „Sluga veche“ şi „Ianco musicantul.“ Traducere de *I. C. Panţu*; o broşură de 192 pag. Preţul 80 banĭ + 5 banĭ porto.

I. C. Panţu: „In plasă“. „In Baltă“. „Cale grea“. „La Códe“. „La cârciuma lui Tiriplic.“ ***Schiţe din viéţa dela ţéră.*** O broşură de 112 pag. cu preţul 40 banĭ (+ 5 banĭ porto.)

I. C. Panţu: ***„La têrg“***, povestire din viéţa unui cioban. O broşură din 32 pag. cu preţul 16 banĭ + 3 banĭ porto.

Lira Bihorului, o carte cu povestirĭ istorice scrisă în versurĭ, de *Antoniu Pop.* Preţul 40 b. (cu porto 46 banĭ.

Părintele Nicolae, schiţă din viéţa preoţilor de *G. Simu* Preţul 60 b. + 6 banĭ porto.)

Săpătorul de banĭ, comediă în trei acte, localisată de *A. Popp.* Se recomandă mai ales pentru cei vréu sĕ jóce teatrul. Preţul 24 banĭ (prin postă 28 b.)

Vieţa după mórte, séu nemurirea sufletului, dedusă din misteriul fiinţei omenescĭ şi deşertăciunea celor trecĕtóre, de *I. P.* Ediţia II. Preţul cor. 1. (Cu posta cor. 1.10).

Poesii de ***R. V. Buticescu.*** Preţul era la început 2 cor. 40 b., acum numai cor. 1.20 (cu posta cor. 1.40)

Suspin şi zimbire, poesii şi prosă de *A. Pop.* Preţul 80 banĭ (cu porto 86 b).

Taina norocului séu Povestea satului Nemernicenĭ de Tache *Brânduş.* Acésta carte e fórte potrivită pentru poporul nostru şi costă 1 cor. (+ 10 b. p.)

Balade poporale de Avram *Corcea* costă cor. 1.60 plus 10 b. porto. Pentru România 3 lei 20 b.

Banca de şcólă de I. *Dariu*, 30 b. plus 10 b. p.)

Disciplina în serviciul educaţiunii de I. *Dariu*, 40 b. (plus porto 10 b.

Idealul învĕţătorului român de *I. Dariu*, 40 b. (plus porto 10 b.)

Lilice dela Pind, poesii macedonene-originale şi daco-române de P. *Vulcan*, cor. 2 (pl. porto 10 b.)

„Supplex Libellus Valachorum“, memoriul presentat împĕratului Leopold II. de către episcopii Bob şi Adamovicĭ în numele poporului român din Transilvania la anul 1791. Textul original latinesc şi alăturea de acesta traducerea românéscă făcută de profesorul Dr. E. *Dăianu*. Un esemplar broşat costă 1 corónă (+ 5 b. porto).

Românii Secelenĭ. Causele decadenţei lor economice şi mijlócele de îndreptare. Disertaţiune de Ioan I. Lăpădat. 30 banĭ plus 5 banĭ porto.

Dela vice-comitele comitatului Brassó.

Nr. 2.8—1905.

Concurs.

Postul de veterinar de la abatoriul oraşului Brassó devenit vacant sĕ întregesce prin alegere.

Emolumentele sunt: Salariu anual de 2000 cor. ca salariu fundamental, quartir în natură, lemne şi luminat, mai departe conform §-ului 119 al statutului organisatoriu 5 quinquenale, carĭ quinquenale se consideră ca parte întregitóre a salariului şi se computǎ în pensiune.

Postul se întregesce pe vieţă conform §-lui 111 al statutului organisatoriu orăşenesc; veterinariului, care va fi ales îĭ este interćis a-se ocupa cu orĭ-ce industrie, a fi membru estern sĕu intern la orĭ-ce întreprindere comercială şi a-se ocupa cu ast-fel de afacerĭ în urma cărei împrejurărĭ ar deveni dependent de orĭ-cine. Conform §-lui 111 al statutului mai sus amintit respectivului ales îĭ este permis a avea praxă privată intru-cât nu alteréză agendele oficiului de veterinariŭ.

La acest post escriu concurs şi provoc pe doritorii de a ocupa acest post, a şĭ înainta petiţiunile instruite pe lângă arătarea cualificaţiunei prescrise de legile existente, afară de acésta sunt deobligaţĭ concurenţii a anexa la petiţiune: estrasul de botez, certificat medical despre starea sanitară, atestat de moralitate, mai departe sĕ documenteze unde au fost aplicaţĭ până acum şi că posed limba maghiară, germană şi română în scris şi verbal.

Petiţiunile trebuesc înaintate neapĕrat până la 10 Februarie 1905 st. n. la 12 óre a. m. la oficiul vicecomitelui, de óre-ce cele ce sosesc mai târćiu nu se iau în considerare.

Brassó, 11 Ianuarie 1905.

Dr. Frideric Jekel m. p.
vice-comite.

1—1.,1606

Cu ocasia sf. Sărbători recomand
lista de vinurĭ
din
Pivniţa-Eszterházy.

Vinuri albe:

Vin de masă	1 litru	fl.	—·30	cr.
„ „ „	1 „	„	—·36	„
„ „	1 „	„	—·40	„
Zendris	1 „	„	—·44	„
Bakator	1 „	„	—·50	„
„	1 „	„	—·60	„
Risling	1 „	„	—·60	„
Auslese	1 „	„	—·70	„
Sauvignon	1 „	„	1·—	„
Ausbruch	1 „	„	1·20	„
Vin de strugurĭ feteştĭ (Mädchentraube) 1 sticlă mică		„	—·35	„
1 „ mare		„	—·70	„

Vinurĭ negri:

Şiler	1 litru	fl.	—·40	cr.
Vin negru	1 „	„	—·50	„
Meneser	1 „	„	—·70	„

Wilhelm Kopony.

La esposiţiile hygienice din Cairo în anul 1895 şi în Londra la anul 1895 a fost premiat
Spirtul Reuma a lui Widder
cu diploma de onóre şi cu medalie de aur.
Probat de capacităţĭ medicale şi întrebuinţat cu succes în spitale
SPIRTUL-REUMA
şi FLUID de PUTERE,
are efect sigur la tóte părţile corpului şi anume: contra reumatismului, durere de nervĭ, şoldină, işchias, asthmă ş. a.
În multe casurĭ efectul este atât de mare, că după o fricţiune înceteză durerile.
Durerĭ de dinţĭ şi cap vindecă în 5 minute
Preţul unei sticle cu instrucţie 1 corónă, sticle mai marĭ cu 2 cor. 40 banĭ.
Depou principal în Budapesta: la farmacia D-lui **Josif Török** Király-utcza nr. 12.. şi Andrassy kőrut nr. 26, şi la d-l Dr. **A. Egger,** Váczi kőrut 17.
asemenea în tóte farmaciile din provinţă, precum şi la proprietarul
WIDDER GYULA
farmacist în Sátoralja-Ujhely.
Comande din provincie se efectuéză prompt.
Depou în Braşov: la Victor Roth farmacia la Ursu, Alexina Jekelius, Franz Kelemen, Friedrich Stenner, Karl Schuster, Ed. Kugler. In Cohalm: la E. Victor Milas.
18—20,1532.

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Octomvrie st. n. 1904.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·32 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 8·7 min. séra.
IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10·26 m. séra.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Tren accel. la órele 4·59 m. dim.*)
*) (Nu mai până în 15 Novembre).
III. Trenul mixt la órele 11·35 m. a. m.
IV. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).
V. Tren mixt la órele 6·50 séra.* (care circulă numai la Predeal).

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu şi Ciuc-Ghimes:

I. Trenul de pers. la óra 5.25 min. dim.*
II. Trenul mixt la óra 8·45 min. a. m.*
(* au legătură până la Ciuc-Gyimes).
III. Trenul de per. la óra 2·50 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
IV. Tren de pers. la órele 6.34 m. séra.*

Dela Braşov la Zĕrnescĭ (gara Bartolomeiu)

I. Trenul mixt la óra 9·2 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 5·26 min. p. m.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Tren acc. p. Arad la órele 4·52 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 7·50 dim.
III. Tr. accel. peste Cluşiŭ la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 9·27 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Tren. de pers. la óra 7·28 min. dim.
II. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m. (Are legătură cu Sibiiu şi Cluj).
III. Trenul pers., la óra 4·55 m. p. m.
IV. Trenul mixt. la óra 9·18 min. séra.
V. Tr. accel. la órele 10·14 m séra. (Numai până în 15 Novembre).

Dela Kezdi-Oşorheiu şi Ciuc-Ghimes la Braşov

I. Trenul de persóne la óre 8 25 m. dim. (are legătură cu Ciuc-Sereda)
II. Trenul de pers. la óra 1·59 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Gyimes).
III. Trenul mixt, la óra 6·10 m. séra.*)
IV. Tren mixt, la órele 10·1 m. séra.

Dela Zĕrnescĭ la Braşov (gar. Bartolomeiu)

I. Trenul mixt la óra 7·02 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.

Abonamente la **„Gazeta Transilvaniei“** se pot face orĭ şi când pe timp mai îndelungat sĕu lunare.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la zaraful **Dumitru Pop** şi la **Eremias Nepoţii.**

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.